

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
10 december 2019

Eindtermijn
Nvt

Onderwerp

Projectplannen Waterwet inzake Oeververvangings Gouwe fase 2

Advies

1. Vast te stellen projectplannen in de zin van de Waterwet voor werkvakken 6, 7, 9 en 10 van het project Oeververvangings Gouwe fase 2.
2. Vast te stellen het ontwerpprojectplan in de zin van de Waterwet voor werkvak 8 van het project Oeververvangings Gouwe fase 2.
3. Te bepalen dat een milieueffectrapport van bovengenoemde projectplannen niet gemaakt hoeft te worden conform de conclusie van de aanmeldingsnotitie M.E.R.
4. Te publiceren een kennisgeving van de projectplannen voor werkvakken 6, 7, 9 en 10 in het Provinciaal blad.
5. Ter inzage te leggen het ontwerpprojectplan voor werkvak 8 en te publiceren een kennisgeving hiervan in het Provinciaal blad.
6. Te publiceren een kennisgeving van het MER-beoordelingsbesluit in het Provinciaal blad en de Staatscourant.
7. Vast te stellen dat het vaststellen van (ontwerp)projectplannen in de zin van de Waterwet wordt toegevoegd aan het mandaatbesluit voor de provinciale organisatie.
8. De publiekssamenvatting over de projectplannen in de zin van de Waterwet voor het project Oeververvangings Gouwe fase 2 vast te stellen.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

1. Kaart van de werkvakken van project Oeververvangings Gouwe fase 2
2. Projectplan Waterwet Oeververvangings voor werkvakken 6
3. Projectplan Waterwet Oeververvangings voor werkvakken 7
4. Ontwerpprojectplan Waterwet Oeververvangings voor werkvak 8
5. Projectplan Waterwet Oeververvangings voor werkvakken 9
6. Projectplan Waterwet Oeververvangings voor werkvakken 10
7. Aanmeldingsnotitie M.E.R. Gouwe
8. Brief advisering aanmeldingsnotitie M.E.R. Oeververvangings van ODMH

1 Toelichting voor het College

Voorgeschiedenis

Naar aanleiding van vragen van het bewonerscollectief Gouwe fase 2 uit Boskoop naar de juridische status van het projectplan op grond van de Waterwet is verder onderzoek gedaan. Door lezing en analyse van de Waterwet (hierna: Wtw) en de Memorie van Toelichting (hierna: MvT) en collegiale afstemming tussen Rijkswaterstaat en provincies is bevonden dat de provincie een projectplan, als bedoeld in artikel 5.4 van de Wtw, had moeten vaststellen voor de oeververvangingen van het project Gouwe fase 2. Dit is nu (nog) niet gebeurd. Wel hebben we een projectplan als intern ambtelijk werkdocument vastgesteld. Dit conform de werkprocesbeschrijving van onze projecten (PO&U 2.0).

Korte beschrijving van het project Oeververvangings T9 Gouwe West

De westelijke oeverconstructies van de Gouwe zijn voor groot onderhoud ingepland in 2018 en 2019. Hiertoe is in 2015 de Trajectstudie Gouwe 2018/2019 opgesteld. In de trajectstudie is geconstateerd dat de westelijke oeverconstructies, als gevolg van groter wordende binnenvaartschepen, worden overbelast. De stabiliteit van deze oeverconstructies kan niet meer worden gegarandeerd. In dit project wordt in totaal 4323 meter oeverconstructie vervangen, verspreid over vijf locaties aan de westzijde van de Gouwe (zie kaart in de bijlage).

De nieuwe oeverconstructie is van belang voor voor een betrouwbare en veilige vaarweg. Ook zorgt de oeververvangings voor een veilige kade of tuin bij bewoners, omdat uitspoeling en verzakking van de grond wordt voorkomen. De komende 100 jaar is er dan geen groot onderhoud meer nodig.

Om zorgvuldig om te gaan met de woon- en leefomgeving en het zoveel mogelijk kunnen beperken van risico's en hinder is voor de aannemersselectie een contract op de markt gebracht volgens de zogeheten methode Beste Prijs-Kwaliteitverhouding (BPKV). De inschrijvingen zijn vooral op de aangeboden kwaliteit beoordeeld. Belangrijke aspecten voor de kwaliteitsbepaling zijn het zoveel mogelijk beperken van hinder voor bewoners, het beheersbaar houden van risico's en het zoveel mogelijk voorkomen van verankering onder percelen.

Waarom projectplannen in de zin van de Waterwet?

Voor beantwoording van de vraag of de provincie een projectplan in de zin van de Wtw had moeten vaststellen is bepalend of de oeververvangings moet worden gekwalificeerd als 'onderhoud en herstel' of als 'aanleg en wijziging' van een waterstaatswerk in de zin van de Waterwet. In het laatste geval is een projectplan in de zin van de Wtw (hierna: Wtw-projectplan) vereist. Deze vraag hebben we ook ter toetsing voorgelegd aan Pels Rijcken. De conclusie is dat de provincie projectplannen had moeten vaststellen omdat oeververvangings kunnen worden gekwalificeerd als 'aanleg en wijziging' van een waterstaatswerk in de zin van de Waterwet. Er is tot nog toe vanuit gegaan dat oeververvangings gekwalificeerd konden worden als 'onderhoud en herstel' in de zin van de Waterwet, aangezien deze werkzaamheden bij de provincie in het kader van planmatig/groot onderhoud worden uitgevoerd. Er is in die zin dus een verschil tussen de technische en juridische definitie.

Projectplannen voor project Gouwe fase 2

Oeververvangingsprojecten langs de Gouwe zijn op het moment gaande in vijf werkvakken, o.a. in Boskoop en Waddinxveen. Op dit moment is reeds gecommuniceerd dat de provincie projectplannen in de zin van de Waterwet gaat vaststellen voor de vijf vakken. Voor vier vakken is het Wtw-projectplan reparatief, aangezien de werkzaamheden al zijn afgerond of in een vergevorderd stadium zijn. We verwachten tegen deze Wtw-projectplannen geen bezwaren. Voor het vaststellen van de projectplannen voor de vakken 6, 7, 9 en 10 dient het advies onder 1.

Het Wtw-projectplan voor vak 8 betreft het 'Nauw van Boskoop'. We stellen voor om voor dit vak de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht toe te passen. Dan wordt dit plan, anders dan de andere plannen, eerst als ontwerp vastgesteld en gedurende 6 weken ter inzage gelegd. Voordeel van die aanpak is dat de inhoudelijke bezwaren al vóór vaststelling van het Wtw-projectplan bekend zijn, zodat daarmee (voor zover mogelijk) rekening kan worden gehouden. Het risico op een geslaagd beroep bij de bestuursrechter wordt daardoor verkleind. Tegen het Wtw-projectplan staat dan bovendien direct beroep bij de bestuursrechter open in plaats van (eerst) een bezwaarprocedure. Een belangrijke reden voor toepassing van de uitgebreide voorbereidingsprocedure is het feit dat ten aanzien van de werkzaamheden op deze locatie bedenkingen bestaan. Een inspraakronde vóór vaststelling van het definitieve Wtw-projectplan is dan extra zorgvuldig. Hiertoe dient het advies onder 2.

De nieuw te plaatsen damwanden dienen met zogenaamde groutankers in de grond te worden bevestigd. Er is geen passend alternatief voor de oeverconstructie die eenzelfde duurzaamheid waarborgt. Deze ankers zullen in de percelen van bewoners worden aangebracht. De medewerking voor het gebruik maken van percelen voor de verankering van de oevers kan, als er geen (privaatrechtelijke) toestemming wordt gegeven en onteigening niet geëigend is, worden afgedwongen op grond van art. 5.24 Wtw (de gedoogplichtbeschikking). De gedoogplichtbeschikking kan alleen worden opgelegd bij de 'aanleg of wijziging' van een waterstaatswerk. Dan is een Wtw-projectplan ook verplicht. Voor het (eventueel) kunnen afdwingen van de benodigde verankering is dus een het Wtw-projectplan benodigd.

Aan GS liggen voor de vijf Wtw-projectplannen voorbereid met behulp van het ondersteunend ingenieursbureau Arcadis. Aangezien de activiteit ook MER-beoordelingsplichtig is op grond van het Besluit milieueffectrapportage, is hier ook een MER-aanmeldingsnotitie (zie bijlage) bij gemaakt. Deze notitie is gezien de specifieke deskundigheid ter collegiale toetsing voorgelegd bij omgevingsdienst Midden-Holland. Van de omgevingsdienst hebben we bijgaande brief (zie bijlage) ontvangen waarin wordt aangegeven dat zij de MER-notitie kunnen onderschrijven maar geen conclusie kunnen trekken over het aspect natuur in verband met het stikstofemissie-dossier. Voor dit onderdeel gaat de provincie uit van bestuurlijke afspraken waar de omgevingsdienst niet van op de hoogte was. Naar aanleiding van het Bestuurlijk Overleg van 21 juni 2019 tussen de ministeries LNV en I&W en de provincies is een lijst opgesteld van hetgeen valt onder de definitie van 'beheer en onderhoud'. Het eindconcept van deze lijst is gedateerd 19 augustus 2019 en volgens deze lijst valt *"onderhoud aan waterkeringen zoals dijklighamen en andere kunstwerken zoals sluizen, strekdammen, damwanden, glooiingen en kribben, zoals;"* *"- vervangen en repareren van damwanden inclusief ankers en gording;"* onder beheer en onderhoud en kan daarmee doorgang vinden. Hierbij zij voor de duidelijkheid opgemerkt dat het begrip beheer en

onderhoud zoals dat in deze lijst wordt gedefinieerd geen relatie kent met de hiervoor aangehaalde definities van de Waterwet. Het beoordelingsbesluit om al dan niet over te gaan tot een volledige milieueffectrapportage ligt bij het bevoegd gezag dat ook de projectplannen vaststelt, in dit geval dus GS. Hiertoe dient het advies onder 3.

Wtw-Projectplannen voor andere projecten

Ook voor andere projecten van de provincie zal in het vervolg een projectplan in de zin van de Waterwet vereist zijn. Arcadis heeft parallel met de projectplannen voor de oeververvangingsmodel-Wtw-projectplan en een model-MER-notitie gemaakt. Deze modellen en de check of een project projectplanplichtig is in de zin van de Waterwet zullen worden toegevoegd aan de werkprocesbeschrijving van onze projecten.

Financieel en fiscaal kader

Raming totaal excl. BTW	: N.v.t.
Programma	: Programma 2 - Bereikbaar en Verbonden
Financiële risico's	: Zie toelichting hieronder

Vooralsnog zijn er geen financiële gevolgen voorzien. De aanvang van het werk in vak 8 is gepland in september 2020. Anders gezegd: er zou genoeg tijd moeten zijn voor het afronden van eventuele juridische procedures. Daarnaast is het werk in dit vak gegund tot en met het Definitief Ontwerp. In het contract zit een optie voor het opstellen van het Uitvoerings-Ontwerp en gunning van de uitvoeringsfase. Voor dit vak kan de planning dus worden aangepast en worden geen stagnatiekosten voorzien. Uiteraard kunnen we geconfronteerd worden met de kosten van een bestuursrechtelijke procedure.

Juridisch kader

Voor de toelichting over de relevante bepalingen uit de Waterwet wordt verwezen naar de 'Voorgeschiedenis' en 'Waarom projectplannen in de zin van de Waterwet?'.

De Wtw-projectplannen zullen vooralsnog door GS moeten worden vastgesteld aangezien er geen ambtelijk mandaat is dat dit mogelijk maakt. In het advies onder nummer 7 vragen wij u te besluiten over het al dan niet toevoegen van een dergelijk mandaat aan het mandaatbesluit van GS voor de provinciale organisatie zodat deze besluiten vanaf 1 januari 2020 in ambtelijk mandaat zouden kunnen worden afgedaan. Het is gezien het technische karakter van de plannen en de verwachte hoeveelheid logisch om hier een ambtelijk mandaat voor vast te stellen. Bij de eenheid Projecten van de Dienst Beheer Infrastructuur (DBI) worden nu ook al projectplannen vastgesteld. Niet in de zin van de Waterwet, maar met een vergelijkbare reikwijdte. Aangezien het een nieuw mandaat is wordt geadviseerd het mandaat nu op het directeuren-niveau vast te stellen.

De projectplannen voor vakken 6, 7, 9 en 10 worden gepubliceerd in het Provinciaal blad. Tegen deze plannen staat vanaf dat moment gedurende zes weken bezwaar open. Als er gedurende deze zes weken geen bezwaar wordt gemaakt zijn de projectplannen onherroepelijke besluiten geworden. Het ontwerpprojectplan voor vak 8 zal gelijktijdig ter inzage worden gelegd voor een periode van zes weken. Na verwerking van de eventuele zienswijzen wordt het definitieve

projectplan voor vak 8 vastgesteld, hier staat vanaf dat moment gedurende zes weken direct beroep tegen open.

Het is denkbaar dat deze kwestie gaat leiden tot een bestuursrechtelijke beroepsprocedure, al dan niet in combinatie met het verzoek om een voorlopige voorziening om het werk stil te leggen. Bezwaar- en beroepsprocedures kunnen worden gestart na het vaststellen van een Wtw-projectplan, dit is een besluit waar bezwaar en beroep tegen open staat. Vooralsnog worden voor de eerste vier vakken geen bezwaren verwacht, het is echter wel denkbaar dat er tegen het projectplan vak 8 (Nauw van Boskoop) zienswijzen worden ingediend en beroep wordt ingesteld.

2 Voorafgaande besluitvorming

Het besluit om op deze locatie over te gaan tot oeververvanging is opgenomen in de onderhoudsprogrammering van provinciale infrastructuur: het programma Zuid-Hollandse Infrastructuur (PZI). Deze wordt periodiek geactualiseerd en goedgekeurd door Provinciale Staten. Vanuit integraal projectmanagement/assetmanagement wordt door DBI, op basis van inspecties en adviezen van de assetadviseurs en conform de Planning & Control-cyclus, een integraal meerjarenprogramma onderhoud voor (vaar)wegen opgesteld. Vanuit dit meerjarenprogramma wordt de opdracht voor een onderhoudsopgave vorm gegeven door een trajectstudie te starten. Op 6 december 2017 is de machtiging tot aanbesteding, onder bestuurlijk mandaat, door het college van GS goedgekeurd (PZH-2017-622992291).

Op 4 oktober 2019 heeft het Hoogheemraadschap Rijnland een projectplan Waterwet voor opschaling werkzaamheden (waterkerend) voor werkvak 7 vastgesteld. Dit projectplan ziet (slechts) op de oeverwerkzaamheden in het kader van het Hoogheemraadschap als waterbeheerder (het waterkerend maken van de oever). Hoogheemraadschap Rijnland en Schieland/Krimpenerwaard hebben watervergunningen verleend in Q1/Q2 2019, gemeenten Alphen aan den Rijn en Waddinxveen omgevingsvergunningen in Q1/Q2 2019 en Omgevingsdienst Midden-Holland een ontheffing APV voor geluid in Q2 2019 voor drie werkvakken 7, 9 en 10 waar we gestart zijn met de uitvoering.

3 Proces

Na vaststelling van de projectplannen voor vakken 6, 7, 9 en 10, het ontwerp-projectplan voor vak 8 en het MER-beoordelingsbesluit zullen hiervan kennisgevingen worden gepubliceerd in het Provinciaal blad. Van deze laatste tevens in de Staatscourant. Gedurende zes weken kunnen tegen het besluit tot vaststellen van de projectplannen voor vakken 6, 7, 9 en 10 bezwaren binnenkomen. Als deze niet worden ingediend worden de besluiten onherroepelijk. Inzake het ontwerp-projectplan voor vak 8 kunnen gedurende deze zes weken zienswijzen worden ingediend. Daarna zullen de zienswijzen voor vak 8 worden beoordeeld en beantwoord middels een nota van beantwoording. Zo nodig wordt het projectplan voor vak 8 aangepast en zal daarna definitief worden vastgesteld. Voor de kennisgevingen dienen de adviezen onder 4, 5 en 6.

Het is goed denkbaar om vanaf 2020 te voorzien in een ambtelijk mandaat voor het vaststellen van projectplannen in de zin van de Waterwet (zie ook Juridisch kader). Dan kan het definitieve projectplan voor vak 8 reeds in ambtelijk mandaat worden vastgesteld. Na behandeling van de

zienswijzen en definitieve vaststelling voor het projectplan van vak 8 en eventuele bezwaren voor de vakken 6, 7, 9 en 10 is het mogelijk dat er beroepen volgen. Vooralsnog verwachten wij voor de vakken 6, 7, 9 en 10 geen bezwaren en beroepen. Gezien de ervaringen in vak 8 is het denkbaar dat er tegen het projectplan voor dit vak beroep wordt ingesteld.

4 Participatie

Voor Gouwe fase 2 is de voorbereidingsfase gestart in mei 2016 met het formeren van een projectteam. De provincie heeft gekozen voor een uitgebreid informatietraject en een gedegen en zorgvuldige aanpak met diverse onderzoeken om iedereen de gelegenheid te geven de voor hen juiste informatie te verkrijgen. Vanaf mei 2017 is er gestart met communicatie over het project en participatie met (vertegenwoordigers van) bewoners. Stapsgewijs is informatie gedeeld en met bewoners gesproken over zorgen, wensen en eisen die zij bij dit werk hadden. Er zijn diverse informatieavonden en persoonlijke “keukentafelgesprekken” georganiseerd en informerende bewonersbrieven verstuurd om een toelichting te geven op de dan beschikbare informatie over onder andere onderzoeken, ontwerp, planning en oplossingsrichtingen. Daarnaast hebben we nieuwsbrieven verspreid en veel tijd besteed aan het beantwoorden van vragen, het onderzoeken van ideeën en alternatieven van bewoners en het berekenen daarvan op haalbaarheid, veiligheid en uitvoerbaarheid. Er is een omgevingsmanager van de provincie beschikbaar om de bewoners te informeren en te woord te staan. Vanuit de aannemer en het ondersteunend ingenieursbureau is een omgevingsmanager beschikbaar voor informatievoorziening en beantwoording van vragen.

Om zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de wensen en zorgen van de bewoners is speciaal voor werkvak 8 (het Nauw van Boskoop) een ontwerpteam (bouwteam) ingezet. Door bundeling van expertise van specialisten van de provincie, het adviserende ingenieursbureau en de geselecteerde aannemer is het ontwerp voor de oeververvangings op dit deel – het nauwste stuk in de Gouwe – optimaal aangepast aan wensen en mogelijkheden. De provincie heeft een alternatief dat door bewoners is aangedragen (buispalen) op volwaardige en eenzelfde wijze beoordeeld als de oplossingsrichting die de provincie had voorgesteld (een aan landzijde verankerde damwandconstructie). Een afvaardiging van de bewoners (bewonerscollectief Gouwe fase 2) is hierbij betrokken en de resultaten zijn in een memo gedeeld met bewoners en nader besproken met een bewonerscollectief. Ook wordt met dit bewonerscollectief samen gewerkt aan een overeenkomst voor vestiging van een zakelijk recht (ankers worden in particuliere grond aangebracht).

5 Communicatiestrategie

Kennisgeving van de vastgestelde Wtw-projectplannen voor de vakken 6, 7, 9 en 10, het ontwerp-Wtw-projectplan en het MER-beoordelingsbesluit in het Provinciaal blad. Het ontwerp-projectplan voor vak 8 ligt vanaf de kennisgeving 6 weken ter inzage. Van het MER-beoordelingsbesluit dient op grond van de Wet milieubeheer ook een kennisgeving in de Staatscourant te worden gepubliceerd. Uiteraard zullen de bewoners via de communicatie van het project geïnformeerd worden over de vaststelling en terinzagelegging van de projectplannen